

Ομιλία του Προέδρου της ΕΕΤΤ Δρ Λεωνίδα Κανέλλου
με τίτλο

«Ευρυζωνικές υποδομές για την ψηφιακή εποχή:
ρυθμιστικό πλαίσιο και επενδυτικές πρωτοβουλίες»

κατά τη 14^η Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης του Economist

Αθήνα, 30 Απριλίου 2010

Ευχαριστώ θερμά τους διοργανωτές για την πρόσκληση της Ανεξάρτητης Αρχής μας, της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) να συμμετάσχει στην παρούσα εκδήλωση.

Η σύντομη εισήγησή μου εξετάζει, πρώτον, την πορεία της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα μέχρι σήμερα, δεύτερον, τις επενδυτικές προκλήσεις για το άμεσο μέλλον και τρίτον, τις αναγκαίες ρυθμιστικές παρεμβάσεις για την προώθηση των επενδύσεων σε ευρυζωνικά δίκτυα στην υπηρεσία του πολίτη και της οικονομίας.

Ποιά είναι η πορεία της ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα ;

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, η ευρυζωνική διείσδυση υπερδεκαπλασιάστηκε, από 1,5% το Δεκέμβριο 2005 σε 17% το Δεκέμβριο 2009, ποσοστό που αναλογεί σε περίπου 2 εκατομμύρια ευρυζωνικές συνδέσεις, με τα μερίδια αγοράς να κατανέμονται σχεδόν ισομερώς μεταξύ ΟΤΕ και εναλλακτικών παρόχων.

Εκτός από τη σταθερή ευρυζωνικότητα, σημαντική αύξηση σημειώθηκε και στην κινητή ευρυζωνικότητα με ποσοστό διείσδυσης ύψους 12,2% στο τέλος του 2009.

Από το 2005 μέχρι σήμερα οι ταχύτητες πρόσβασης των χρηστών στο Διαδίκτυο υπερδεκαπλασιάστηκαν, ενώ το λιανικό κόστος ευρυζωνικής πρόσβασης μειώθηκε στο 1/4.

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες αποτελούν το μοναδικό κλάδο στη χώρα μας όπου ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή παρουσιάζει διαχρονικά, από την απελευθέρωση της αγοράς μέχρι σήμερα, πτωτική τάση.

Η ανωτέρω θετική εικόνα οφείλεται αναμφίβολα στις επενδυτικές πρωτοβουλίες των παρόχων. Σημαντική όμως είναι και η συνεισφορά της Ανεξάρτητης Αρχής μας μέσω της αποτελεσματικής ρύθμισης και της προώθησης του ανταγωνισμού μέσω της απελευθέρωσης του τοπικού βρόχου, σύμφωνα με τις επιταγές του Ευρωπαϊκού δικαίου.

Αυτή είναι όμως, κυρίες και κύριοι, η μία όψη του νομίσματος. Σήμερα ο κλάδος των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών εμφανίζει σημάδια κόπωσης, ο τζίρος των επιχειρήσεων φθίνει, ενώ η δυσμενής οικονομική συγκυρία ωθεί τους παρόχους σε συγχωνεύσεις και εξαγορές.

Παράλληλα, η απουσία προηγμένων δικτύων υψηλής ταχύτητας και η υστέρηση εισαγωγής ηλεκτρονικών υπηρεσιών του κράτους και των επιχειρήσεων προς τον πολίτη και την οικονομία, καθιστούν μακρύ και

ανηφορικό το δρόμο για την ψηφιακή σύγκλιση της χώρας μας με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Ποιοί είναι λοιπόν οι στόχοι και οι προκλήσεις του αύριο ;

Πλήθος διεθνών μελετών (Παγκόσμια Τράπεζα, Connected Nation, Booz & Company) έχουν καταδείξει τη συσχέτιση μεταξύ ευρυζωνικών υποδομών και οικονομικής ανάπτυξης. Χαρακτηριστικά εκτιμάται ότι η κατά 10% υψηλότερη διείσδυση ευρυζωνικών υποδομών σε ένα κράτος είναι ικανή να επιφέρει αύξηση 1,5% της παραγωγικότητας της εργασίας κατά τα επόμενα πέντε χρόνια.

Είναι λοιπόν αδιαμφισβήτητο ότι ο δρόμος της ανάκαμψης είναι ψηφιακός. Οι επενδύσεις σε δίκτυα υψηλών ταχυτήτων είναι σήμερα αναγκαίες περισσότερο από ποτέ. Οι νέες δικτυακές υποδομές ανοικτής πρόσβασης που προωθεί η Πολιτεία, όπως το δίκτυο οπτικών ινών στο σπίτι (Fiber to the Home), μπορούν να συνεισφέρουν στην εθνική προσπάθεια ανάκαμψης της οικονομίας. Μπορούν ακόμα να συμβάλουν στην δραστική περιστολή των κρατικών δαπανών και στην πάταξη της γραφειοκρατίας, μέσω της εισαγωγής ψηφιακών υπηρεσιών που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα και διευκολύνουν την επικοινωνία κράτους - πολίτη.

Το μεγάλο στοίχημα είναι λοιπόν να υπάρξει διαθεσιμότητα σε όλη την επικράτεια ευρυζωνικών υποδομών κατάλληλων να γεφυρώσουν το «ψηφιακό χάσμα» μεταξύ κέντρου και περιφέρειας, παρέχοντας στον πολίτη πρόσβαση σε προηγμένες υπηρεσίες που υποστηρίζουν την υγεία (τηλε-ιατρική, τηλε-διάγνωση) και την εκπαιδευτική διαδικασία (τηλε-εκπαίδευση, δια βίου μάθηση), επιτρέπουν τις ασφαλείς συναλλαγές από απόσταση (τραπεζικές πληρωμές, αγορές μέσω διαδικτύου), ενισχύουν τη διαφάνεια (ηλεκτρονικές προμήθειες), συμβάλλουν στην πάταξη της φοροδιαφυγής, μειώνουν τις μετακινήσεις και τις εκπομπές ρύπων, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, μέσω εφαρμογής μεθόδων τηλε-εργασίας, τηλε-διάσκεψης, συστημάτων διαχείρισης της γνώσης κλπ.

Εκτός από τις παραπάνω χρηστικές υπηρεσίες, σημαντικό ρόλο για την προώθηση της ευρυζωνικότητας διαδραματίζει η προσφορά στο καταναλωτικό κοινό υπηρεσιών οπτικοακουστικού περιεχομένου, πολιτιστικού, ψυχαγωγικού, μέσων κοινωνικής δικτύωσης, διαδραστικών εφαρμογών, διαδικτυακής τηλεόρασης κ.ο.κ.

Πλην όμως, οι νέες αυτές υπηρεσίες απαιτούν υψηλές ταχύτητες, συμμετρική επικοινωνία και πολύ χαμηλές καθυστερήσεις απόκρισης, χαρακτηριστικά που δεν διαθέτει το υπάρχον δίκτυο χαλκού του ΟΤΕ, πάνω στο οποίο βασίζεται το σύνολο σχεδόν των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Η πλήρης έλλειψη εναλλακτικών δικτύων, καλωδιακών ή άλλων, επιτείνει το πρόβλημα.

Συνεπώς, εάν θέλουμε να μιλάμε για ανάπτυξη, οι επενδύσεις σε Δίκτυα Πρόσβασης Επόμενης Γενιάς μεγάλης χωρητικότητας και υψηλών ταχυτήτων αποτελούν μονόδρομο για τη χώρα μας.

Ποιές οι αναγκαίες αναγκαίες ρυθμιστικές παρεμβάσεις για τα νέα δίκτυα πρόσβασης ;

Στην παρούσα συγκυρία, η προσέλκυση επενδύσεων, δημόσιων και ιδιωτικών, σε δίκτυα πρόσβασης επόμενης γενιάς, σταθερά και κινητά, είναι ζωτική ανάγκη. Ποιός όμως και για ποιό λόγο να επενδύσει στα νέα δίκτυα; Ποιός ο ρόλος της Πολιτείας και ποιός ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα ;

Η ΕΕΤΤ φρονεί ότι ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί είτε με πρωτοβουλία των παικτών της αγοράς, όπου υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον, όπως σε πυκνοκατοικημένες περιοχές μεγάλων πόλεων ή σε βιομηχανικές ζώνες, είτε με κρατική υποστήριξη, όπως για τα μητροπολιτικά δίκτυα δήμων σε απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές, είτε ακόμη με μικτά σχήματα παραχώρησης ή συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Η συνδρομή της Πολιτείας σε ευρυζωνικές υποδομές μπορεί να υλοποιηθεί με διάφορους τρόπους, όπως παροχή κινήτρων ή διευκολύνσεων, απαλλαγές από φόρους ή τέλη διέλευσης, αξιοποίηση προγραμμάτων και κονδυλίων του ΕΣΠΑ, ή και άμεση οικονομική συμμετοχή του Δημοσίου υπό τον όρο έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως προβλέπεται από τις Κατευθυντήριες Γραμμές για κρατικές ενισχύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα.

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΕΤΤ θα διασφαλίσει την ανοικτή πρόσβαση όλων στα νέα δίκτυα με αντικειμενικούς, διαφανείς και δίκαιους όρους, μεριμνώντας για την προστασία του υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ παρόχων, προς όφελος του Έλληνα πολίτη και της εθνικής οικονομίας.

Εκτός από τα δίκτυα οπτικών ινών, τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας καθιστούν μη βιώσιμη την επένδυση σε ενσύρματα δίκτυα υψηλών ταχυτήτων σε ολόκληρη την επικράτεια. Για το λόγο αυτό, ο συμπληρωματικός ρόλος των ασύρματων δικτύων, σταθερών και κινητών για την αντιμετώπιση του «ψηφιακού αποκλεισμού» των πολιτών από την Κοινωνία της Γνώσης καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός.

Η ανάπτυξη ασύρματων ευρυζωνικών δικτύων προϋποθέτει τη βέλτιστη αξιοποίηση του συνόλου του ραδιοφάσματος με τρόπο που να προάγει την τεχνολογικά ουδέτερη χρήση του, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή εμπειρία, χωρίς τις σημερινές απαράδεκτες γραφειοκρατικές καθυστερήσεις σε ότι αφορά την αδειοδότηση κεραιοσυστημάτων και με ταυτόχρονη υπεύθυνη ενημέρωση των πολιτών για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των νέων δικτύων.

Τέλος, η σύγκλιση των τεχνολογιών ευνοεί την παροχή προς το καταναλωτικό κοινό συνδυαστικών υπηρεσιών επικοινωνίας, πρόσβασης και περιεχομένου (triple play) μέσω του ίδιου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η δυναμική αυτή ανατρέπει τις καθετοποιημένες δομές που υπήρχαν μέχρι σήμερα και ενοποιεί τις επιμέρους διακριτές αγορές τηλεπικοινωνιών και οπτικοακουστικών.

Διαμορφώνεται έτσι ένα πολύπλοκο περιβάλλον όπου διαφορετικά δίκτυα, σταθερά και κινητά, ενσύρματα, ασύρματα και δορυφορικά, τηλεπικοινωνιακά και ραδιοτηλεοπτικά ανταγωνίζονται μεταξύ τους με στόχο να αποσπάσουν το

μεγαλύτερο μερίδιο στις προτιμήσεις του καταναλωτικού κοινού. Λυδία λίθος της επιτυχίας είναι κατά την κρίση μας η προσαρμογή στις ανάγκες και στις απαιτήσεις του πελάτη, του Έλληνα καταναλωτή, που επιθυμεί να απολαμβάνει καινοτόμες υπηρεσίες σε προσιτές τιμές, χωρίς να ενδιαφέρεται για το τεχνολογικό υπόβαθρο μετάδοσης της πληροφορίας.

Σε αυτό το σύνθετο τοπίο, η Πολιτεία θα πρέπει να αποφασίσει με ποιά συνδυασμένη δέσμη μέτρων θα επιτευχθούν οι πολιτικοί και οικονομικοί στόχοι που έχει θέσει, ώστε αφενός μεν να εξυπηρετηθεί ο πλουραλισμός και η πρόσβαση του πολίτη, όπου και αν κατοικεί, στην Κοινωνία της Πληροφορίας, όπως άλλωστε επιτάσσει το Σύνταγμα της χώρας, αφετέρου δε η ανάγκη να αξιοποιηθεί επωφελώς ένας σπάνιος εθνικός πόρος, όπως το ραδιοφάσμα, για την άμεση μετάβαση στην ψηφιακή εποχή, αποδίδοντας τα ανάλογα έσοδα στα δημόσια ταμεία.

Κυρίες και κύριοι,

Αναζητώντας το κατάλληλο μίγμα μεταξύ σταθερής και κινητής ευρυζωνικότητας, μεταξύ υποδομών και περιεχομένου, μεταξύ δυνάμεων της αγοράς και κρατικής παρέμβασης, η Ανεξάρτητη Αρχή μας, πλέον μέλος ενός Ευρωπαϊκού οργάνου, του Σώματος Ευρωπαίων Ρυθμιστών (BEREC), θα σταθεί στο πλευρό της Πολιτείας υποστηρίζοντας με όραμα, εμπειρία και εξειδικευμένη τεχνογνωσία τις όποιες αναπτυξιακές επιλογές της.

Ταυτόχρονα, θέλουμε να διαβεβαιώσουμε την επενδυτική κοινότητα, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ότι η ΕΕΤΤ εγγυάται ένα σταθερό, διαφανές και ευέλικτο ρυθμιστικό πλαίσιο για την ενθάρρυνση νέων επενδύσεων και τη λειτουργία του υγιούς ανταγωνισμού σε επίπεδο δικτύων και υπηρεσιών.

Κλείνοντας θα ήθελα να σας προσκαλέσω να συμμετάσχετε στις εργασίες του 5^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της ΕΕΤΤ στις 17 και 18 Ιουνίου 2010 στο Συνεδριακό Κέντρο «ΔΑΙΣ» στο Μαρούσι με θέμα τα Δίκτυα Πρόσβασης Επόμενης Γενιάς, όπου θα συζητηθούν οι δυνατότητες αξιοποίησης των νέων αυτών υποδομών προς όφελος του πολίτη, της αγοράς και της εθνικής οικονομίας.

Σας ευχαριστώ πολύ